

මිනිසා හා ජලය

පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ නිලධාරී
ජයන්ත පෙරේරා විසිනි

අපේ රට ගොවිතැනින් යැපෙන රටක්. විසභ අතිකුන් ආහාර බෝග වගාකර ඇති ඉඩම් වල අස්වැන්න වැඩි කිරීම සහ අළුතින් ඉඩම් වගා කිරීම ගැන විවිධ උපක්‍රම සාකච්ඡා කරන හා උපයෝගී කරගන්නා මෙම අවධියේදී ගොවිතැනට යොදාගන්නා ජලය ප්‍රයෝජනවත් ලෙස භාවිතා කිරීම දියුණුවන රටක් වශයෙන් අප මුහුණ පා ඇති ඉතා වැදගත් ප්‍රශ්නයක්. ශ්‍රී ලංකාවේ වි ගොවි තැන ප්‍රධාන වශයෙන් ක්‍රම දෙකකට කෙරේ. මේ ක්‍රම දෙක නම් අහස්දිය මත යැපෙන ගොවිතැන සහ වැව් ජලමාර්ග වැනි වාරි- මාර්ග උදව් කරගෙන කෙරෙන ගොවිතැනයි.

පිරිමැස්ම

ජලය අපට අවශ්‍ය වන්නේ ගොවිතැන් කොට ආහාර ලබාගැනීමට සහ රට සංවර්ධනය කිරීමට පමණක් නොවේ. ජලය මේ ලෝකයේ ජීවත්වන සෑම සත්වයෙකුටම ජීවත්වීමට අවශ්‍ය දෙයක් නිසා, සෑම පුරවැසියෙකුටම එදිනෙදා භාවිතය සඳහා ජලය අවශ්‍ය වෙයි. මේ අනුව ජලය මනුෂ්‍යයාට අවශ්‍ය වන්නේ ක්‍රම දෙකකිනි. එනම් ජීවත්වීමට අවශ්‍ය ජලය, හා ගොවි තැන් සඳහා අවශ්‍ය ජලයයි. මෙය සංවර්ධනය සඳහා වූ වැව් අමුණු වලින් ජලය ලබාගෙන කළද, එසේ නැත්නම් අහස්දිය උපයෝගී කරගෙන කළ ද, වෙනසක් නොවේ.

ගොවිතැන මූලිකවම ජලය උපයෝගී කරගන්නාකි. ජලය බොහෝවිට, හුදෙක් ගොවිතැනට පමණක් නොව, ගොවිතැනෙන් ලැබෙන අස්වැන්න වෙළඳපොළ සඳහා පිළියෙළ කර ගැනීමේදී ද පාවිච්චි කෙරේ. එළවළු යේදීම සඳහා අවශ්‍ය ජලය මිට එක් නිදසුනකි. ජලය ගොවිතැනට හා ඊට සම්බන්ධ අතිකුන් කාර්යයන් සඳහා වැඩි වැඩියෙන් අවශ්‍ය වුවද, එසේම ඒ කාර්යයන් සඳහා වැඩි වැඩියෙන් යොදා ගන්න ද, අප සතුව ඇති ජල සම්පත් බොහෝ විට සිය එම ගොවීන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවේ. කන්න ගණනා

වක් එක දිගට පවතින ඉපයාර මෙන්ම යනි ගණනාවක් නොකඩවා ඇද හැලෙන තද වැසි ගැන ද අත්දැකීම් අපට ඇත. අප කොතරම් උනන්දු වුවත්, කොතරම් උත්සාහ ගන්නත් අපට ලැබෙන ජල ප්‍රමාණය වැඩි කිරීමට නොහැක. එසේ නමුත් පිරිමසාගෙන කටපුහු කිරීම සහ භූගත ජලය විවිධ උපක්‍රම මගින් පොළව මතුපිටට ගෙන ඒම වැනි ක්‍රම වලින් අපට ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි ජල ප්‍රමාණය වැඩි කාර්යයන් රැසකට යොදාගත හැකිය.

වාරි ජලය

ජලය ගැන කථා කරන බොහෝ අවස්ථා වලදී වාරිමාර්ග ජලය ගැන පමණක් අවධානය යොමු කරනු ලැබේ. එහෙත් ඉහත සඳහන් කළ පරිදි ජලය මූලික වශයෙන් පාරිභෝගික කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය බව පෙනේ. ඒ ඒ රටවල සංස්කෘතික සහ පරිසරාත්මක කරුණු අනුව බිමට සහ ආහාර පිස ගැනීමට යොදා ගන්නා ජලය ලබා ගැනීම විවිධ ක්‍රම වලින් කෙරේ. ඉන්දියාවේ සමහර ප්‍රදේශවල සහ ලංකාවේ ඇතැම් ගම්මානවල බිම සඳහා ජලය ලබා ගැනීම මහත් වෙහෙසක් දෙන කාර්යයකි. සමහර විට පවුලේ ශ්‍රමය බෙදා ගැනීම හා අදාළ කර්තව්‍යයකි. බොහෝවිට බිම සඳහා ජලය සොයා ගැනීම ස්ත්‍රීන්ට පැවරෙන වගකීමක් වන අතර, රටේ සංස්කෘතිය මගින් ඊට පැහැදිලි වටිනාකමක් දී ඇත. කෙසේ නමුත් මේ කාර්යය දවසක වැඩ කරන කාලපරිච්ඡේදයකින් සැහෙන කාලයක් උරාගනී.

පාරිභෝජනය සඳහා ලබාගන්නා ජලය බොහෝවිට අපිරිසිදු ද්‍රව්‍ය වලින් විෂ වීමට ඉඩ ඇත. ලංකාවේ වියලි කලාපය මෑතක් වනතුරු මනුෂ්‍ය වාසයට නුසුදුසු ප්‍රදේශයක් වී තිබුණේ ජලය ආශ්‍රිතව ඇතිවන රෝගයක් වන මැලේරියාව නිසා බව අපි දනිමු. රටක සංවර්ධනය සාකච්ඡා කිරීමේ දී ජලය මිනිසා හා සම්බන්ධ වන එක ක්‍රමයක් වූ පරිභෝජන කාර්යය අමතක කිරීම නුසුදුසුය.

ලංකාව හා අනිකුත් දියුණුවන රටවල ශ්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපාර බොහෝමයක ගැමියන්ට බිමට ජලය සැපයීම, නැම සහ රෙදි සේදීම කටයුතු සඳහා ප්‍රසිද්ධ ලිං ගොඩනැංවීම ප්‍රධාන ස්ථානයක් ගන්නේ මේ නිසාය.

ශ්‍රී ලංකාව මූලික වශයෙන් දේශගුණික කලාප දෙකකට බෙදේ. එනම් තෙත් කලාපය සහ වියලි කලාපයයි. තෙත් කලාපයේ ගොවිතැන් සඳහා බොහෝවිට යොදා ගන්නේ වර්ෂාවෙන් ලැබෙන අහස්දියයි. වියලි කලාපයේ හේන් ගොවිතැන් සාමාන්‍යයෙන් අහස්දියෙන් කරන අතර, වැව් ජලය වී ගොවිතැනට උපයෝගී කර ගනී. වැව් සහ අනිකුත් වාරිමාර්ග ජලය සියළුම ගොවීන්ගේ අවශ්‍යතාවන් සපුරාලීමට තරම් බොහෝවිට ප්‍රමාණවත් නොවේ. එම නිසා සීමිතව ඇති වාරිමාර්ග ජලය වැඩි ගොවීන් පිරිසක් අතර, ගොවිතැන් කටයුතු සඳහා බෙදා හැරීමට යම්කිසි ක්‍රමයක ජල පාලන ක්‍රමයක් අවශ්‍යවේ.

ගැමි පදනම

විශේෂයෙන්ම වියලි කලාපයේ ගොවිහු ඇත අතීතයේ සිට පැවත එන ජල සම්පත් පාලන ක්‍රම අනුගමනය කරති. එක් ක්‍රමයක් නම් “බෙන්ම” ක්‍රමයට ගොවිතැන් කිරීමයි. එනම් වැවක් ආශ්‍රිතව ගොවිතැන් කරන ගමක ගොවීන් තමන්ගේ මුළු කුඹුරු යායම ගොවිතැන් කිරීමට තරම් සැහෙන ජල ප්‍රමාණයක් යාය ඉස්මත්තෙහි පිහිටා ඇති වැවෙහි එකතු වී නැති වීට යම් සම්මතයක් අනුව එම කුඹුරු යායෙහි කොටසක් හෝ කොටස් කිහිපයක් එම කන්නයෙහි ගොවිතැන් නොකොට අත්හැර දැමීමයි. මේ අනුව අපට පැහැදිලි වන්නේ ජල සැපයුම් සහ යායෙහි සශ්‍රීකතාව සලකා යම් සාධාරණ පිළිවෙළකට ඒ ඒ ගොවීන්ට එම කුඹුරු යායෙහි ඉඩම් කට්ටි කිහිපයක් භුක්තිය සඳහා ඇති බවයි. “ලිව්” නම් මානව විද්‍යාඥයා ලංකාවේ වියලි කලාපයෙහි කරන ලද අධ්‍යයනය මගින් අතැති ජල සම්පත් අනුව මුළු ගමක, සමාජ හා හා ආර්ථික සංවිධානය සකස් වී ඇති ආකාරය පෙන්වා දෙයි.

ගොවිතැන්දී ජලයෙන් නියම පල නොගන්නේ ඇයි? තම කුඹුරටම වතුර හරවා ගැනීම, හොරෙන් වතුර බැඳීම, ඇල දෙළ වලට හානි කිරීම වැනි අකටයුතු නිසා වැඩි දෙනෙකුට ජලය දීම උගහට කරුණක්ව ඇත.

එහෙත් ගමක ගැමියන් සෑම විටම දිනෙන් දින වශයෙන් සහයෝගීව කටයුතු කරනු ලබන බලාපොරොත්තු විය නොහැක. මේ නිසා ගොවිතැන සඳහා ඇති ජල පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් විවිධ ගැටළු, හිත් අමනාපකම් හා ගැටුම් ඇතිවෙයි. මෙම ගැටුම් හා ගැටළු නිරාකරණය කර ගැනීමටත්, සාධාරණ ලෙස ජල සම්පත් බෙදා හැරීමටත්, එම ජල සම්පත් රැක ගැනීම සහ නඩත්තු කිරීමටත් ගම් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටම්වල විවිධ සංවිධාන රජය මගින් පිහිටුවා ඇත. ඒවා නම් පිළිවෙළින් ගොවිකාරක කමිටු සහ පලදවර්ධන කමිටුය.

අපි මහ කන්නය සහ යල කන්නය ගොවිතැන් සඳහා පුරුදු වී සිටිමු. එහෙත් මෙම කන්න දෙකේදී ගොවිතැන් කරන ආකාරය සහ එම කන්න දෙකට අමතරව අතිරේකව කරගත හැකි වෙනත් ගොවිතැන් ගැන අප කවර නම් උනන්දුවක් දක්වා ඇද්ද? මහ කන්නය වැඩිපුර අස්වැන්න ලබාදෙන, වඩා විශ්වාසවන්ත පරිසරාත්මක සාධකයටතේ ගොවිතැන් කළහැකි කාලසීමාවක් ලෙස සැලකීමට පුළුවන් නිසා ගොවීන්ගේ උනන්දුව බොහෝවිට මහ කන්නයට පමණක් සීමා වෙයි. ලංකාව ආර්ථික අතින් ස්වයංපෝෂිත වීමට උත්සාහ ගන්නා මෙම අවධියේදී, මහ කන්නයේ ලැබෙන ජලයෙන් වගාකරන අක්කර ප්‍රමාණය වැඩි කිරීමට හානි කමක් ඇද්දැයි සිතා බැලීම වැදගත්ය. යල ගොවිතැන සෑම විටම ස්ථිර නොවන අතර, බොහෝ විට අතුරු ආදායම් ලබාගැනීමේ මාර්ගයක් ලෙස සැලකේ.

යලමහ

ගොවිතැන් කිරීමේදී ජලය හටියාකාරව අරපරෙස්සමින් ප්‍රයෝජනයට නොගන්නේ මන්ද යන්න වැදගත් ප්‍රශ්නයකි. සාමාන්‍ය-

යෙන් ගොවියෙකුට තමන්ගේ සහ තම පවුලේ නඩත්තුව සඳහා මහ කන්නයේ වගාවන් මත සම්පූර්ණයෙන්ම යැපීමට නො හැකිය. අනෙක් අතට යල කන්නයේ වගා වන් කිසියෙක් විශ්වාස නැත. මේ නිසා මුල් වර්ෂාවන් සමග, ගොවියා හේන් ගොවි තැන පටන් ගනී. තමන්ගේ ගම් ප්‍රදේශයේ ඇති වැව සම්පූර්ණ වුවාට පසු සහ ජල සම්පාදනය ස්ථිර වුවාට පසු පමණක් ඔහු ජලය පරෙස්සමින් පාවිච්චි කරන්නේ නම් ගොවිතැන් කළහැකි බිම් ප්‍රමාණය වැඩි කරගත හැකි නිසා වැඩි ආදායමක්ද ගැමි ජනතාව අතට ලබා ගත හැකිය. එහෙත් සියල්ලේම සාර්ථකත්වය රඳා පවතින්නේ ඒ ඒ ගම්වල ගොවීන් අන්‍යෝන්‍ය සමගියෙන් ජල පාලනය සඳහා උපක්‍රම යොදා ගන්නේ නම් පමණි.

මෑතක සිට ක්‍රියාත්මක වන කෘෂිකාර්මික පරිවර්තනයට කෘෂිකර්මය හා අදාළ සෑම අංශයකම නිලධාරී වාදය වෙනුවෙන් ප්‍රාදේශීය නියෝජිතයන් වැඩි වැඩියෙන් කටයුතු කරනු ලැබේ. පෙර දී වෙල්විදනේ වැනි නිලධාරීන් විසින් කෙරුණු කාර්යයන් අද කෘෂිකාර්මික පලදවර්ධන කමිටු, ගොවි කාරක සභා වැනි ග්‍රාමීය ආයතනයන් ගෙන් ඉටු වෙයි. මෙම පරිවර්තනය සමග ග්‍රාමීය

ආයතන හැර අන් කිසිදු ක්‍රමයක් මගින් එම කාර්යයන් කාර්යක්ෂම හා ගැමි ජනතාවට වැඩි වාසි සැලසෙන ආකාරයකට සිදුකළ හැකිය යන්න සිතීම ද උගහටය. වී ගොවිතැන පටන්ගනී. මේ නිසා ජලය උපයෝගී කර ගැනීමේදී දෙයාකාරයක නාස්ති වීමක් සිදුවේ. එනම් ඔහුට ලැබෙන අහස් වැසි වී ගොවිතැන සඳහා උපරිම ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට නොහැකි වීම සහ යලට ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා වැව්වල ගබඩා කොට ඇති ජලය අධික ලෙස මහ ගොවිතැන සඳහා යොදා ගැනීමයි.

ජල සම්පත් සහ වාරිමාර්ග මනා ලෙස පවත්වාගෙන යාමට සහ නඩත්තු කිරීමට ගොවීන්ගේ සහභාගිත්වය අත්‍යවශ්‍යය. ශ්‍රී ලංකාවේ ගම්වල බොහෝවිට අනුන්ගේ වතුර තමන්ගේ කුඹුරු වලට හරවා ගැනීම, හොරෙන් වතුර බැඳ තමන්ගේ කුඹුරට වැඩිපුර වතුර ලබාගැනීම, ඇළමාර්ග වලට අලාභහානි කිරීම යනාදී දෑ නිසා වගාවන් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය ජලය කාර්යක්ෂම ලෙස බෙදා හැරීමට සහ මනාලෙස උපයෝගී කර ගැනීමට සමහර විට නොහැකි වේ. වාරිමාර්ග මැනවින් පාලනය කිරීම මගින් වැඩි ගොවි පිරිසකට වුවමනා ජලය කාර්යක්ෂම අන්දමින් සැපයිය හැකිය.

සොර බොර වැව තැනූ බුලතා යෝධියා

එක් කුඩා ජනප්‍රවාදයක් අප ගේ රජවරු වාරිමාර්ග ගැන දක්වූ සැලකිල්ල හොඳින් පෙන්වා දෙනවා. මහියංගනය දැල බාසු රජතුමා එය සැදවීමෙන් තමා ලත් පින සොරබොර වැව සැදීමෙන් බුලතා යෝධියා ලත් පින සමඟ හුවමාරු කර ගන්නට අදහස් කළා. රජතුමා පිළිගෙන සිටියේ දැලබක් තැනුවාට වඩා වැඩි පිනක් වාරිමාර්ග වැවක් සැදීමෙන්. සිදුවනවා කියා. එනමුත්

යෝධියා ඒ අදහසට නැමීමට කැමති වුනේ නැහැ. ඉතින් ඔහු රාජ උදහසට ලක් වුනා. එහි දී බුලතාට සිය ජීවිතෙන් ඊට වන්දි ගෙවන්නට සිදු වුනා. ඔහුගේ මරණය ගැන කියන දුක්බර ජනකවියක එබඳු පුත් රුවනක් මෙලොවට බිහි කළ බුලතාගේ මවට ද ඒ පින් අයිති වී නිවන් සුව ලැබේ වායි යයි සඳහන් වෙනවා.